

Test č. 2

„Ukrajinský podnikatel a česká společnost uzavřeli v roce 2003 rámcovou smlouvou, jejímž předmětem byl závazek po dobu pěti let uzavírat smlouvy na dodávky geneticky upraveného obilí do ČR, za podmínek uvedených v rámcové smlouvě, a řada dalších závazků týkajících se reklamy, způsobu propagace atd. Místem dodání bylo Brno. Po vstupu ČR do ES začalo platit na území ČR nařízení, které zakazovalo dovoz geneticky upravených potravin.

V rámcové smlouvě byly pro nás zajímavé následující doložky:

„Veškeré spory vyplývající z této smlouvy nebo ze vztahů se smlouvou souvisejících, včetně její platnosti či následků neplatnosti se řídí ukrajinským právem“.

Uveď:

1. V případě, že se bude ukrajinský podnikatel chtít domáhat po české společnosti plnění smlouvy a náhrady škody, jak bude posouzena pravomoc (uveď normu a ustanovení, dle kterého budeš postupovat). – 2 body

Posouzení „pravomoci“ je otázka řešená **procesním právem** (uvádím pro ty, kteří se nechali nachytat nešikovně formulovanou doložkou o volbě práva a vesele hodnotili článek 3 Řím a § 9 ZMPS). Ze zadání lze dovodit:

- smlouva vznikla před rokem 2004
- k poruše došlo po 1.5.2004, kdy strana nemohla plnit
- domáhat se všeho bude ukrajinská firma, tedy bude žalovat českou firmu

Poznámka: je třeba pozorně číst. Ne ve všech testech jsou fakta podána na talíři.

V některých se musíte více orientovat v textu.

Vzhledem k výše uvedenému nutně vzniká možná konkurence **Brusel I a ZMPS § 37**. Je nutné ověřit dosah Brusel I - (**věcný**: spor občanský, resp. obchodní, nejde o situace vyloučené z dosahu Brusel I, pokud jde o **personální** dopad, postačí místo sídla žalovaného na území ČR – viz Owusu a další rozhodnutí v něm uvedená, není současně nutný výlučně intrakomunitární vztah, **časový** – článek 66 – pokud spor vznikl (a jindy nemohl) po vstupu, lze uplatnit Brusel I). Částečně jsem uznávala i úvahu v režimu ZMPS - § 37 odst. 1 a návaznost na příslušnost. V opravdové písemce však již toto uznáváno nebude.

Lze dovodit přednost Brusel I – článek 2 v. článek 5.1 – oba směřují k jednomu místu

V podstatě i použití ZMPS by vedlo ke stejnému místu - § 37 odst. 1 ZMPS.

2. Soudce využil pro jeden z kroků v případě následující ustanovení:

„Právní hodnocení určitého vztahu či otázky za účelem vyhledání použitelného kolizního ustanovení pro určení rozhodného práva se provádí podle českého práva.“

- Jaký jev soudce řešil? – 1 bod - kvalifikaci
- Jakou metodu použil? – 1 bod – lex fori
- Znáš i jiné metody? - 1 bod - lex causae, prvotní a druhotná kvalifikace, lex rei sitae pro rozlišení movitost v. nemovitost, funkční, ad hoc, smluvní.....
- Uveď, kterou otázku nejprve asi podřídíš tomuto ustanovení? – 1 bod – osobně bych začala tím, o jaký vztah se jedná (smlouva), v jakém režimu (občan, obchod) a o jaký smluvní typ se jedná (rámcová smlouva asi jako inominát nebo smíšená a navazující kupní smlouvy, někdy u rámcové se může jednat o rámcovou kupní smlouvu, to už záleží na konkrétních okolnostech).

Poznámka pro některé zpracovatele: ne každé „lex“ je správné. U některých jsem se obávala, jaké „lex“ ještě naleznete.

3. Z pohledu ZMPS i Římské úmluvy rozeber právní režim dotčených smluv. – 4 body

Pokud jste dospěli kvalifikačně ke smlouvě rámcové a smlouvě kupní, je stav následující.

1. Na prvý pohled je zjevné, že režimu smlouvy se týká uvedená doložka. Je však velmi **nešikovně** formulována. Pokud by vznikly pochybnosti o:
 - její platnosti, byla by ověřována § 4 ZMPS nebo článkem 8 Řím I
 - jejím významu, byla by podřízena interpretaci. Jedná se o výklad právního úkonu. V ZMPS není výslovně řešeno, zjevně by bylo ověřeno dle legis causae. Není však vyloučeno z důvodu rozumného uspořádání vztahu posuzování i dle jiného právního řádu. Dle Řím I lze využít článku 10 a lex causae.
2. Pokud bude v pořádku a bude dopadat zcela nesporně na rámcovou smlouvu, řídí se rámcová smlouva právem zvoleným (§ 9 ZMPS, článek 3 Řím I)
3. Pokud jde o smlouvy kupní, bude záležet na tom, jak vyhodnotíš termín „vztahy se smlouvou související“. Podle mého názoru je lze vyhodnotit i tak (bude záležet zase na interpretaci), že tento termín zasahuje i ony samostatné kupní smlouvy. Pokud byste je tak nevyhodnotili, budou se řídit § 10 ZMPS a článkem 4 Řím I).

Poznámka: Postačila mi odpověď ad 2 a ad 3. Pro budoucí písemku se velmi pečlivě dívejte, kolik a jaké smluvní vztahy máte posuzovat. Toto bylo samozřejmě úmyslné. Pouze dva studenti rozlišili režim smlouvy rámcové a režim smluv navazujících. Ten opravdu není nutně stejný. V písemce jsem uznávala za nějaký bod odpovědi, které se alespoň přibližovaly schématu a logicky řešily problém.

„ Ukrajinský podnikatel a česká společnost uzavřeli v roce 2003 rámcovou smlouvou, jejímž předmětem byl závazek po dobu pěti let uzavírat smlouvy na dodávky geneticky upraveného obilí do ČR, za podmínek uvedených v rámcové smlouvě a řada dalších závazků týkajících se reklamy, způsobu propagace atd. Místem dodání bylo Brno. Po vstupu ČR do ES začalo platit na území ČR nařízení, které zakazovalo dovoz geneticky upravených potravin.

V rámcové smlouvě byly pro nás zajímavé následující doložky:

„Veškeré spory vyplývající z této smlouvy, včetně její platnosti či následků neplatnosti se řídí ukrajinským právem“.

Uveď:

3. V případě, že se bude ukrajinský podnikatel chtít domáhat po české společnosti plnění smlouvy a náhrady škody, jak bude posouzena pravomoc (uveď normu a ustanovení, dle kterého budeš postupovat). – 2 body

Viz – stejné jako u prvního případu.

4. Soudce využil pro jeden z kroků v případě následující ustanovení:

„ Právní hodnocení určitého vztahu či otázky za účelem vyhledání použitelného kolizního ustanovení pro určení rozhodného práva se provádí podle českého práva. Má-li se při řešení použít norem z více než jednoho právního řádu, je možné přihlídnout při jejich hodnocení prováděném dle pojetí českého práva také k funkci, kterou tyto normy plní v rámci svého právního řádu. “

- Jaký jev soudce řešil? – 1 bod - kvalifikace
- Jakou metodu použil? – 2 bod – lex fori, funkční kvalifikace
- Znáš i jiné metody? - 1 bod – lex causae, prvotní a druhotná či stupňovitá, lex rei sitae u rozlišení movitosti v. nemovitosti, ad hoc, smluvní

Poznámka: to, že u slova je lex neznamená, že jej lze použít jako univerzální odpověď na jevy v MPS.

- Uveď, kterou otázku nejprve asi podřídíš tomuto ustanovení? – 1 bod – stejně jako u prvního případu.

3. Z pohledu ZMPS i Římské úmluvy rozeber právní režim dotčených smluv. – 3 body Stejně jako u prvního případu.

„ Ukrajinský podnikatel a česká společnost uzavřeli v roce 2003 rámcovou smlouvou, jejímž předmětem byl závazek po dobu pěti let uzavírat smlouvy na dodávky geneticky upraveného obilí do ČR, za podmínek uvedených v rámcové smlouvě a řada dalších závazků týkajících se reklamy, způsobu propagace atd. Místem dodání bylo Brno. Po vstupu ČR do ES začalo platit na území ČR nařízení, které zakazovalo dovoz geneticky upravených potravin. Ve smlouvě pro nás byla zajímavá následující doložka:
„ Veškeré spory z této smlouvy budou řešeny před příslušným soudem v Brně, ČR“.

Uveď:

1. Uveď, kde bude spor řešen (odůvodni ustanovením příslušné normy) – 2 body.

V daném případě je nutné vyhodnotit doložku. Na první pohled je zřejmé, že se jedná o prorogační smlouvu. Je otázkou – i když výsledek bude v tomto případě stejný – zda její platnost je třeba ověřovat dle Brusel I nebo ZMPS, příp. zda neexistuje mezinárodní smlouva.

Mezinárodní smlouva – existuje smlouva o právní pomoci. Neobsahuje žádné ustanovení s výjimkou respektování zahájeného řízení (nadstandardní odpověď, nevyžadovala jsem, je to jen pro doplnění mozaiky řešení).

Brusel I – je nutné ověřit pro tento případ působnost věcnou (ano, je dána, věci občanské a obchodní a nejde o vyloučenou otázku), personální (článek 23 vyžaduje jednu osobu bez ohledu na žalovaného či žalujícího ze států ES), časovou (ano, spor mohl vzniknout jedině po vstupu). U těchto smluv je nutné ověřit také formu – písemná, nevypadá to, že by měly vzniknout problémy v našem případě.

Závěr: dle mého názoru je prorogační doložka platná a řídí se Brusel I.

ZMPS – spor majetkový, právnické osoby, lze založit písemnou dohodou pravomoc českých soudů. I toto řešení vede ke stejnému závěru.

Poznámka: osobně se domnívám, i když jde o řešení známé rozhodčímu řízení a koliznímu právu, že neuškodí v případě pochybností o dopadu norem a řešení kolizí, ověření z pohledu obou norem. Pokud vedou obě normy ke stejnému výsledku, nic nebrání v odůvodnění rozhodnutí toto uvést.

2. Soudce využil pro jeden z kroků v případě následující ustanovení:

„ Právní hodnocení určitého vztahu či otázky za účelem vyhledání použitelného kolizního ustanovení pro určení rozhodného práva se provádí podle českého práva. Je-li hodnocení určitého vztahu či otázky za účelem vyhledání použitelného kolizního ustanovení prováděno poté, co již bylo určeno rozhodné právo pro právní vztah, jehož součástí takový vztah či otázka jsou, provede se toto hodnocení v souladu s dříve určeným rozhodným právem pro základní vztah“.

- Jaký jev soudce řešil? – 1 bod - kvalifikaci

- Jakou metodu použil? – 2 bod – stupňovitá či prvotní a druhotná či lex fori a lex causae

- Znáš i jiné metody? - 1 bod - viz první příklad
 - Uveď, kterou otázku nejprve asi podřídíš tomuto ustanovení? – 1 bod
- Viz první příklad to je stejné

3. Vyvrát' nebo potvrď tvrzení české strany, že není možné nadále plnit, neboť příslušné nařízení dovoz zakazuje. TO, že se smlouva řídí ukrajinským právem, je právně irelevantní. (tvrzení odůvodni doktrínou nebo ustanovením ZMPS či Římské úmluvy).

Řada z Vás se snažila vše řešit na základě článku 20 Řím I. To není správné. Zde se jedná o situaci, kdy norma veřejnoprávní obsahuje určitý zákaz. I když není určena přímo k úpravě vztahů soukromoprávních, svými účinky je zásadním způsobem ovlivňuje (umožňuje nebo naopak znemožňuje obchod, předmět smlouvy je dovolený nebo naopak nedovolený). Jedná o situaci, kterou v MPS označujeme vlivem norem imperativních, veřejnoprávních, přímo použitelných administrativních, mezinárodně kogentních či veřejnoprávních (to jsou různé názvy pro stejný jev).

ZMPS tuto situaci výslovně neřeší. Řeší ji doktrína. V tomto případě se jedná o normy, které jsou součástí fóra (viz doložku). Tyto normy jsou vždy aplikovány – před úpravou soukromoprávní.

Řím I – řeší výslovně v článku 7 odst. 2.